

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ลักษณะประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็น ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องได้รับการตรวจสอบและรับรองงบการเงิน โดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 ในเขตจังหวัดชลบุรี ที่มีการเปลี่ยนผู้สอบบัญชีรับอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีภาษีอากร โดยศึกษาปี พ.ศ. 2544 – พ.ศ. 2546 จำนวน 209 ราย

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purpose Random) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ดำเนินการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยเลือกดูข้อมูลงบการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงินที่มีการเปลี่ยนผู้สอบบัญชี จากห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนทั้งหมดของจังหวัดชลบุรีซึ่งได้คัดเลือกเฉพาะที่มีการเปลี่ยนแปลงในปี พ.ศ. 2545 และปี พ.ศ. 2546 จำนวนทั้งสิ้น 209 ราย

2. จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 209 ราย ผู้วิจัยได้คัดเลือกเฉพาะรายที่มีผลประกอบการในปีที่มีการเปลี่ยนแปลง ทำให้จำนวนกลุ่มตัวอย่างคงเหลือจำนวนทั้งสิ้น 164 ราย ซึ่งแยกออกได้ เป็นการเปลี่ยนแปลงในปี พ.ศ. 2545 จำนวน 65 ราย และในปี พ.ศ. 2546 จำนวน 99 ราย

3. จากกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกแล้ว ผู้วิจัยได้จำแนกกลุ่มประเภทธุรกิจตามวัตถุประสงค์การจดทะเบียนของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนกลุ่มธุรกิจ 4 ประเภท ดังนี้

ตารางที่ 3-1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกประเภทตามวัตถุประสงค์การจดทะเบียนของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

กลุ่มธุรกิจ	จำนวนตัวอย่าง		รวม
	ปี พ.ศ.	ปี พ.ศ.	
	2545	2546	
1. กลุ่มการขายส่ง ขายปลีก ภัตตาคารและโรงแรม	36	47	83
2. กลุ่มการก่อสร้าง	12	22	34
3. กลุ่มขนส่ง สถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคม	6	7	13
4. กลุ่มการบริการ	11	23	34
รวม	65	99	164

แต่เนื่องจากจำนวนข้อมูลที่จำแนกตามวัตถุประสงค์การจดทะเบียนของกรมพัฒนาธุรกิจการค้าในกลุ่มที่ 3 และ 4 มีจำนวนตัวอย่างน้อย ผู้วิจัยได้รวมทั้งสองกลุ่มนี้เข้าด้วยกันเป็นกลุ่มการบริการ ดังนั้น จำนวนกลุ่มธุรกิจในการวิจัยครั้งนี้จึงเหลือ 3 ประเภท ดังนี้

ตารางที่ 3-2 สรุปกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

กลุ่มธุรกิจ	จำนวนตัวอย่าง		รวม
	ปี พ.ศ.	ปี พ.ศ.	
	2545	2546	
1. กลุ่มการขายส่ง ขายปลีก ภัตตาคารและโรงแรม	36	47	83
2. กลุ่มการก่อสร้าง	12	22	34
3. กลุ่มการบริการ	17	30	47
รวม	65	99	164

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงคุณภาพงบการเงินของห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนขนาดเล็ก โดยรวบรวมข้อมูลจากงบการเงิน หมายเหตุประกอบงบการเงินและแบบนำเสนองบการเงิน (ส.บข. 3)

ที่มีการเปลี่ยนผู้สอบบัญชีรับอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีภาษีอากร ในปี พ.ศ. 2545 และปี พ.ศ. 2546 จำนวน 164 ราย ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งทุติยภูมิ (Secondary Data) จากกรมพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดชลบุรี ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจะเก็บข้อมูลของปีที่เปลี่ยนแปลงในปี พ.ศ. 2545 และ ปี พ.ศ. 2546 เปรียบเทียบกับปีก่อนที่มีการเปลี่ยนคือ ปี พ.ศ. 2544 และปี พ.ศ. 2545 แสดงตามช่วงเหตุการณ์ได้ดังนี้

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วนดังนี้คือ

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพงบการเงินด้านคุณภาพกำไรมี

ขั้นตอนดังนี้

1.1 เก็บรวบรวมข้อมูลรายได้และกำไรสุทธิ จากงบการเงินในรอบปีบัญชีก่อนที่จะเปลี่ยนผู้สอบบัญชีรับอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีภาษีอากรคือ ปี พ.ศ. 2544 และปี พ.ศ. 2545 และในปีที่มีการเปลี่ยนผู้สอบบัญชีรับอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีภาษีอากรคือ ปี พ.ศ. 2545 และปี พ.ศ. 2546 เพื่อนำมาคำนวณอัตรากำไรสุทธิต่อยอดขายได้รวมของแต่ละกิจการตามกลุ่มธุรกิจ

1.2 ทดสอบการแจกแจงข้อมูลของอัตรากำไรสุทธิต่อยอดขายได้รวมของแต่ละกิจการตามกลุ่มธุรกิจว่ามีค่าสูงต่ำเกินกว่าปกติ (Outlier) หรือไม่ เพื่อให้ได้ตัวแทนที่ดีของข้อมูลโดยการคำนวณหาค่าสูงต่ำเกินกว่าปกติ (Outlier) ดังนี้

- กำหนดค่าต่ำสุด (Q_1) = เปอร์เซนต์ไทล์ที่ 25 ของข้อมูล
- กำหนดค่ากลาง (Q_2) = เปอร์เซนต์ไทล์ที่ 50 ของข้อมูล
- กำหนดค่าสูงสุด (Q_3) = เปอร์เซนต์ไทล์ที่ 75 ของข้อมูล
- Inter Quartile Rang (IQR) = $Q_3 - Q_1$
- ค่าสูงต่ำเกินกว่าปกติ (Outlier)
- ค่าสูงเกินกว่าปกติ > $Q_3 + 1.5 (IQR)$
- ค่าต่ำกว่าปกติ < $Q_1 - 1.5 (IQR)$

1.3 นำค่าเฉลี่ยของ อัตรากำไรสุทธิต่อยอดขายได้รวมของกลุ่มธุรกิจ จาก กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ของรอบบัญชีปี พ.ศ. 2544 ปี พ.ศ. 2545 และปี พ.ศ. 2546 นำมาใช้เป็นค่าเฉลี่ยคงที่ เพื่อใช้ในการคำนวณอัตรากำไรสุทธิต่อยอดขายได้รวมของกิจการที่ ผันผวนไปจากค่าเฉลี่ยอัตรากำไรสุทธิต่อยอดขายได้รวมของกลุ่มธุรกิจเดียวกัน โดยที่ค่าเฉลี่ยของ กลุ่มธุรกิจมีดังนี้

ตารางที่ 3-3 ค่าเฉลี่ยอัตรากำไรสุทธิต่อยอดขายได้รวมของกลุ่มธุรกิจ (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2547)

กลุ่มธุรกิจ	ค่าเฉลี่ยกลุ่มธุรกิจ					
	ปี พ.ศ.2544		ปี พ.ศ.2545		ปี พ.ศ.2546	
	จำนวนห้าง	ค่าเฉลี่ย	จำนวนห้าง	ค่าเฉลี่ย	จำนวนห้าง	ค่าเฉลี่ย
1. กลุ่มการขายส่ง ขายปลีก ภัตตาคาร และโรงแรม	105,078	0.93%	106,719	1.81%	27,200	2.68%
2. กลุ่มการก่อสร้าง	31,973	-0.82%	32,150	4.22%	94,011	1.90%
3. กลุ่มการบริการ	19,746	-0.86%	20,966	4.44%	18,244	7.90%

1.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบค่าความผันผวนของอัตรากำไรสุทธิต่อยอดขายได้รวม ในแต่ละกลุ่มธุรกิจที่ผันผวนไปจากกลุ่มธุรกิจเดียวกัน ของปีหลังจากเปลี่ยนผู้สอบบัญชีรับอนุญาต เป็นผู้สอบบัญชีภาษีอากร กับปีก่อนเปลี่ยน โดยวิธีทางสถิติ

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพงบการเงินด้านการเปิดเผย ข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงินซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

2.1 รวบรวมข้อมูลการเปิดเผยในหมายเหตุประกอบงบการเงิน ซึ่งผู้วิจัยเลือกที่จะ ศึกษาการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงินตามมาตรฐานการบัญชีจำนวน 3 ฉบับคือ มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 35 เรื่องการนำเสนองบการเงิน มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 31 เรื่องสินค้า คงเหลือ และมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 32 เรื่องที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ เนื่องจากรายการทางบัญชี ของกิจการขนาดเล็กในเขตจังหวัดชลบุรีส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับมาตรฐานดังกล่าว สำหรับ มาตรฐานฉบับที่ 37 เรื่องการรับรู้รายได้ นั้นในหมายเหตุของงบการเงินจะมีได้กล่าวถึงวิธีการรับรู้ รายได้ แต่จะกล่าวไว้แต่เพียงเกณฑ์ในการรับรู้รายได้และค่าใช้จ่ายเท่านั้นว่าจัดทำขึ้นตามเกณฑ์ เงินสดหรือเกณฑ์สิทธิ ผู้วิจัยจึงมิได้นำมาตรฐานฉบับดังกล่าวมาศึกษา ซึ่งจากมาตรฐานที่ผู้วิจัย

นำนักศึกษาจำนวน 3 ฉบับนั้นจะพิจารณาการเปิดเผยข้อมูลในแต่ละเรื่องดังนี้

2.1.1 มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 35 เรื่องการนำเสนองบการเงิน จะพิจารณาการเปิดเผยข้อมูลทั่วไปของกิจการ ในเรื่อง 1. สถานะทางกฎหมายของกิจการ 2. สถานที่ตั้งของกิจการ 3. วัตถุประสงค์หลักของการประกอบกิจการ

2.1.2 มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 31 เรื่องสินค้างหนี้ จะพิจารณาการเปิดเผยข้อมูลในเรื่อง 1. วิธีการวัดราคาสินค้างหนี้ 2. วิธีที่ใช้คำนวณราคาทุน 3. มูลค่าตามบัญชีของสินค้างหนี้แต่ละประเภท จำแนกตามความเหมาะสมของแต่ละกิจการ

2.1.3 มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 32 เรื่องที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ จะพิจารณาการเปิดเผยข้อมูลในเรื่อง 1. เกณฑ์การวัดมูลค่าที่ใช้กำหนดราคาทุนที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ 2. วิธีการคิดค่าเสื่อมราคา อายุการใช้งานหรืออัตราค่าเสื่อม 3. รายการกระทบยอดของราคาตามบัญชีระหว่างต้นงวดถึงต้นงวดที่แสดงถึงค่าเสื่อมราคาและจำนวนสินทรัพย์ที่เพิ่มขึ้น/ ลดลง

2.2 วิเคราะห์ข้อมูลของการเปิดเผยหมายเหตุประกอบงบโดยพิจารณาจากระดับของการเปิดเผยข้อมูลในแต่ละเรื่องตามที่ระบุไว้ในข้อ 2.1 โดยกำหนดค่าการเปิดเผยข้อมูลในแต่ละเรื่องเป็น 4 ระดับ (Likert Scales) ดังนี้

ระดับ 3 หมายถึง เปิดเผยมาก

ระดับ 2 หมายถึง เปิดเผยปานกลาง

ระดับ 1 หมายถึง เปิดเผยน้อย

ระดับ 0 หมายถึง ไม่เปิดเผยข้อมูล

โดยจะพิจารณาการวัดค่าของการเปิดเผยดังนี้

หากมีการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงินในแต่ละเรื่องตามที่กำหนดไว้ในแต่ละมาตรฐานครบทั้ง 3 หัวข้อ แสดงว่ามีการเปิดเผยข้อมูลในระดับมาก ให้ค่าเท่ากับ 3

หากมีการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงินในแต่ละเรื่องตามที่กำหนดไว้ในแต่ละมาตรฐาน 2 หัวข้อ แสดงว่ามีการเปิดเผยข้อมูลในระดับปานกลาง ให้ค่าเท่ากับ 2

หากมีการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงินในแต่ละเรื่องตามที่กำหนดไว้ในแต่ละมาตรฐาน 1 หัวข้อ แสดงว่ามีการเปิดเผยข้อมูลในระดับน้อย ให้ค่าเท่ากับ 1

หากไม่มีการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงินในแต่ละเรื่องตามที่กำหนดไว้ในแต่ละมาตรฐาน แสดงว่าไม่มีการเปิดเผยข้อมูล ให้ค่าเท่ากับ 0

ตัวแปรและการวัดค่า

งานวิจัยฉบับนี้ศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพงบการเงินเมื่อมีการเปลี่ยนผู้สอบบัญชี

รับอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีภาษีอากรปี พ.ศ. 2545 และปี พ.ศ. 2546 จำนวน 164 ราย ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพงบการเงินประกอบด้วย

1. คุณภาพกำไร
 2. การเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงิน
- การวัดค่าตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย

1. คุณภาพงบการเงินด้านคุณภาพกำไร จากแนวคิดและงานวิจัยด้านคุณภาพกำไร ในกิจการขนาดใหญ่มีการวัดคุณภาพกำไรด้วยกันหลายแนวทาง ส่วนในธุรกิจขนาดเล็กกำไรเป็นปัจจัยมีผลต่อการจัดเก็บภาษีของกรมสรรพากร และกรมสรรพากร ได้จัดให้มีผู้สอบบัญชีภาษีอากรเพื่อตรวจสอบและรับรองงบการเงินเฉพาะธุรกิจขนาดเล็ก เพื่อที่จะให้การคำนวณกำไรสุทธิ/ขาดทุนสุทธิทางบัญชีเป็นมาตรฐานเดียวกัน ก่อนที่จะทำการปรับปรุงรายการเพื่อคำนวณกำไรสุทธิ/ขาดทุนสุทธิเพื่อเสียภาษี ดังนั้นในการเปรียบเทียบคุณภาพงบการเงินด้านคุณภาพกำไรของธุรกิจขนาดเล็ก ผู้วิจัยจะพิจารณาจากอัตรากำไรสุทธิต่อยอดขายได้รวม โดยเปรียบเทียบอัตรากำไรสุทธิต่อยอดขายได้รวมของกลุ่มธุรกิจที่ตรวจสอบและรับรองโดยผู้สอบบัญชีภาษีอากร และที่ตรวจสอบและรับรองโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ว่ามีความผันผวนไปจากค่าเฉลี่ยอัตรากำไรสุทธิต่อยอดขายได้รวมของกลุ่มธุรกิจเดียวกัน แตกต่างหรือไม่ ซึ่งในการคำนวณหาความผันผวนของอัตรากำไรสุทธิต่อยอดขายได้รวมของแต่ละกลุ่มธุรกิจสามารถคำนวณได้ดังนี้

$$(RONP)_{i,k,t} = NP_{i,k,t} / TR_{i,k,t} \quad (1)$$

โดยที่

$RONP_{i,k,t}$ = อัตรากำไรสุทธิต่อยอดขายได้รวมของกิจการ i ในกลุ่มธุรกิจ k ณ เวลาที่ t

$NP_{i,k,t}$ = กำไรสุทธิของกิจการ i ในกลุ่มธุรกิจ k ณ เวลาที่ t

$TR_{i,k,t}$ = รายได้รวมของกิจการ i ในกลุ่มธุรกิจ k ณ เวลาที่ t

k = กลุ่มธุรกิจที่ 1 – 3

โดยที่

1 = กลุ่มธุรกิจการขายส่ง ขายปลีก ภัตตาคาร และ โรงแรม

2 = กลุ่มธุรกิจการก่อสร้าง

3 = กลุ่มธุรกิจการบริการ

t = ปีที่เปลี่ยนและปีก่อนเปลี่ยนผู้สอบบัญชี

โดยที่

$$\begin{aligned} \text{Avg (RONP)}_{k,t} &= \text{ค่าเฉลี่ยของอัตรากำไรสุทธิต่อยอดขายได้รวมของกลุ่ม} \\ &\quad \text{ธุรกิจ } k \text{ ณ เวลาที่ } t \\ n &= \text{จำนวนธุรกิจขนาดเล็กในแต่ละกลุ่มธุรกิจ} \\ \text{SD}_{k,t} &= |\text{Avg (RONP)}_{k,t} - \text{Ind (RONP)}_{k,t}| \end{aligned} \quad (3)$$

โดยที่

$SD_{k,t}$	=	ความผันผวนของอัตรากำไรสุทธิต่อยอดขายได้รวมของกลุ่มธุรกิจ k ณ เวลา t
$Ind(RONP)_{k,t}$	=	ค่าเฉลี่ยของอัตรากำไรสุทธิต่อยอดขายได้รวมของกลุ่มธุรกิจ k ณ เวลา t
k	=	กลุ่มธุรกิจที่ 1 – 4
1	=	กลุ่มธุรกิจการขายส่ง ขายปลีก ภัตตาคารและโรงแรม
2	=	กลุ่มธุรกิจการก่อสร้าง
3	=	กลุ่มธุรกิจการบริการ
4	=	รวมทุกกลุ่มธุรกิจ
t	=	ปีที่เปลี่ยนและปีก่อนเปลี่ยนผู้สอบบัญชี

2. คุณภาพงบการเงินด้านการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงิน โดยทั่วไปแล้วในการเปิดเผยข้อมูลกิจการขนาดใหญ่ส่วนมากจะปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไป ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาคุณภาพงบการเงินด้านการเปิดเผยข้อมูลกิจการนอกตลาดหลักทรัพย์ที่เป็นธุรกิจขนาดเล็กโดยศึกษาคุณภาพงบการเงินด้านการเปิดเผยข้อมูลที่เปลี่ยนการตรวจสอบและรับรองจากผู้ตรวจสอบบัญชีรับอนุญาตเป็นผู้ตรวจสอบภาษีอากรว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ โดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับการเปิดเผยข้อมูลรวมในหมายเหตุประกอบงบการเงิน 3 เรื่อง คือการเปิดเผยเรื่องข้อมูลทั่วไป เรื่องสินค้าคงเหลือ และเรื่องที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ซึ่งสามารถคำนวณหาค่าเฉลี่ยของระดับของการเปิดเผยข้อมูลได้ดังนี้

$$\text{Avg (Disc)}_{it} = \sum \text{Disc}_{ij,t} / n \quad (4)$$

โดยที่	
$Avg (Disc)_{j,t}$	= ค่าเฉลี่ยของระดับการเปิดเผยข้อมูลเรื่องที่ j ณ เวลา t
$Disc_{j,i,t}$	= ระดับของการเปิดเผยข้อมูลเรื่องที่ j ของกิจการ i ณ เวลา ที่ t
t	= รอบปีหลังเปลี่ยนและก่อนเปลี่ยน
n	= จำนวนธุรกิจขนาดเล็ก

การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1

H_1 : คุณภาพงบการเงินด้านคุณภาพกำไรที่ตรวจสอบและรับรอง โดยผู้สอบบัญชีภาษีอากรและที่ตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต แตกต่างกัน

ในการพิจารณาตอบคำถามงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยพิจารณาจากค่าความผันผวนของอัตรากำไรสุทธิต่อยอดขายได้รวม ทุกกลุ่มธุรกิจ กับค่าเฉลี่ยรวมของกลุ่มธุรกิจ

จากสมมติฐานงานวิจัยข้างต้นนำมาเขียนในรูปของสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

$H_0 : SD_{k,t=หลัง} = SD_{k,t=ก่อน}$

$H_1 : SD_{k,t=หลัง} \neq SD_{k,t=ก่อน}$

โดยที่

$SD_{k,t=หลัง}$ = ค่าความผันผวนของอัตรากำไรสุทธิต่อยอดขายได้รวมของกลุ่มธุรกิจในปีที่เปลี่ยนผู้สอบบัญชี

$SD_{k,t=ก่อน}$ = ค่าความผันผวนของอัตรากำไรสุทธิต่อยอดขายได้รวมของกลุ่มธุรกิจในปีก่อนเปลี่ยนผู้สอบบัญชี

k = กลุ่มธุรกิจ

สมมติฐานที่ 2

H_2 : คุณภาพงบการเงินด้านการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุของงบการเงินที่ตรวจสอบและรับรองโดยผู้สอบบัญชีภาษีอากรและที่ตรวจสอบและรับรองโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต แตกต่างกัน

ในการพิจารณาตอบคำถามงานวิจัย ผู้วิจัยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของระดับการเปิดเผยข้อมูลรวมทั้ง 3 เรื่อง คือเรื่องการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกิจการ การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าคงเหลือ และการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับที่ดิน อาคารและอุปกรณ์

จากสมมติฐานการวิจัยข้างต้น นำมาเขียนในรูปของสมมติฐานทางสถิติได้ดังนี้

$$H_0 : \text{Avg (Disc)}_{j_t = \text{หลัง}} = \text{Avg (Disc)}_{j_t = \text{ก่อน}}$$

$$H_1 : \text{Avg (Disc)}_{j_t = \text{หลัง}} \neq \text{Avg (Disc)}_{j_t = \text{ก่อน}}$$

โดยที่

$$\text{Avg (Disc)}_{j_t = \text{หลัง}} = \text{ค่าเฉลี่ยของระดับการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุในปี}$$

หลังเปลี่ยนผู้สอบบัญชี

$$\text{Avg (Disc)}_{j_t = \text{ก่อน}} = \text{ค่าเฉลี่ยของระดับการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุในปี}$$

ก่อนเปลี่ยนผู้สอบบัญชี

$$j = \text{เรื่องที่เปิดเผยข้อมูล}$$

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติในการทดสอบสมมติฐานงานวิจัย ผู้วิจัยเลือกสถิติทดสอบค่าเฉลี่ยของสองประชากรแบบจับคู่ (Paired-Sample t Test) โดยประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS และใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อบรรยายลักษณะของตัวอย่างที่ศึกษา ซึ่งจะแสดงด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน